

Making the Impossible Possible

Part 9 of *The Devil Debates an Angel*,
A Book of Wisdom written by
His Holiness the First Panchen Lama,
Four Centuries Ago

༄༅།།གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་སྤྱད་རྒྱ་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ལས་བརྩམས་པའི་ཤེས་རབ་
དང་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གཤགས་འདིབས།།

This is an argument which occurred one time between Wisdom and her opponent, whose name was The Tendency to Think that Things are Real. It all started when Wisdom was identifying what the word “Mahamudra” meant, at three different stages in a person’s life: in the way things normally are for them; in the way they are as this person practices the spiritual path; and as they are when the person reaches the fruit of their practice.

།སྤྱི་མ་ལུག་པའི་ལྷ་ལ་སྤྱད་འཚལ་ལོ།

I bow down to my Lama, Angel of Angels.

* * * * *

།ལ་ལས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱིས།
།དབྱད་པས་མ་རྟོན་པ་ཡི་དུས།
།མིང་བཏགས་ཙམ་ལ་རྟོག་པ་ཡིས།
།ང་ནི་མི་འདུག་སྐྱམ་བསམས་ནས།

།བསྐྱོམ་པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་དགག།
།བསྐྱོམ་གྱི་མེད་དགག་མ་ཡིན་ཅིང་།
།ང་དང་འཛིན་སྣངས་དངོས་མི་འགལ།

121

Some do an analysis
On the fact that things
Are neither one nor many,
And again find nothing's there.

But what they think
To themselves then
Is that there is no I,
Because it is nothing more
Than something labeled with a name;
And then they meditate on that.

This though is a meditation
On what a thing is not;
It is not a meditation
Upon its very absence—
And it's not therefore a thing
Which directly contradicts
The way that I see things.

།འཛིན་སྣངས་དངོས་འགལ་མ་ལྷགས་ན།
།ང་ནི་འབྲུད་པར་གལ་རྒྱས།
།ང་ལ་གནོད་པར་མ་གྱུར་ན།
།ཤེས་རབ་བསྐྱོམ་པར་གལ་འགྱུར།

122

How on earth can you imagine
That you could expel me from this mind

If Einstein's Wrong, Problems Disappear
Part 8 of *The Devil Debates an Angel*

Unless you found a viewpoint
Which stands in direct opposition
To the way that I see things?

How could you ever meditate
Upon wisdom so long as you
Had yet to inflict any damage on me?

ལ་ལ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱིས།
འདྲུན་ནས་མ་རྟོག་པ་ཡི་ཚོ།
འང་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟོམ་ཞེས།
དེ་ལ་ལྷགས་པ་བཞིན་དུ་བསྟོམ།

123
Some again do an analysis
On the fact that things
Are neither one nor many,
And find that nothing's there.

They say that then they're meditating
On the fact that the me
Is simply gone;
But even in that moment,
They are living in this me.

དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྒྱང་ཆད་ཚུལ།
ཁོ་རང་རང་བཞིན་སྟོང་པར་ནི།
སོང་བའི་དོན་དུ་མ་གོ་བར།
མདུན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལྷགས་ཀྱང་།
སྟོང་པར་སོང་ཚུལ་མ་གོ་བས།

།ང་ཡི་གཉེན་པོ་ཤེས་རབ་དེ།
།དེ་ག་རང་དུ་གར་སོང་མེད།
།གཉེན་པོ་མེད་ན་ཅི་སྲིར་གཞོད།
།ང་ནི་སྡོད་པ་ལས་འོས་ཅི།

124

People like this are wandering
Further and further from emptiness;
They fail to grasp that emptiness
Is the fact that they themselves
Have no nature of their own.

Emptiness is standing there
Right in front of their eyes,
But they can't comprehend
Why it is it's empty;
And in that very moment
The wisdom which could serve
As my antidote slips from sight.

If the antidote is missing,
How could I ever be hurt?
The only choice I'd have then
Would be to remain right here!

།ལ་ལ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི།
།དབྱུང་པས་ཤིན་ཏུ་དག་པའི་ཚོ།
།དབྱུང་པ་སྡོན་དུ་སོང་བས་ཟེར།
།སྒྲོམ་གར་དམིགས་གཏད་མེད་དོ་ཟེར།
།ཡིད་ལ་ཅི་ཡང་མི་བསམ་པར།
།མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་སུ་འདོད།

If Einstein's Wrong, Problems Disappear
Part 8 of *The Devil Debates an Angel*

125

Some others do a much more careful
Analysis of the fact that things
Are neither one nor many.

First you analyze, they say,
And then you meditate, they say,
In a way where you simply suspend
Your mind from any opinion of things:

Focus your thoughts on nothing at all;
And then, they claim,
You have reached some deep meditation.

ཡིད་ལ་བྱེད་རྒྱ་མིན་པ་དེ།
ང་དང་འཇོན་སྤངས་འགལ་བ་མཚར།
ང་མིན་བསྐྱེམ་པར་མ་གྲང་ན།
ཟབ་དོན་མིང་ནི་ཅིར་བཏགས་ཀྱང་།
ང་ལ་གཞོན་པའི་ཕྱོགས་ནའང་མིན།
འཤེས་རབ་བསྐྱེམ་པ་གད་མེད་གནས།

126

What a strange idea it is
To think that if you managed
To think of nothing at all,
It could somehow contradict the way
That I conceive of things.

If a meditation can't be considered
The kind where you discover
That there's no I at all,
Then sure then you can give it

If Einstein's Wrong, Problems Disappear
Part 8 of *The Devil Debates an Angel*

Some deep and fancy name,
But the fact's that it doesn't even
Approach a view that could hurt me;

This thing that you believe
To be a meditation on wisdom
Is nothing more than a joke!

ལ་ལ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི།
དཔྱད་པས་མ་རྟོག་དེ་ཡི་ཕྱིར།
འདྲི་བདེན་པར་མེད་པ་ཡི།
རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དེ་ཡི་ནི།
རྒྱན་ལ་ཅི་བྱབ་མཉམ་པར་འཇོག།

127
Still others do an analysis
Of the fact that things
Are neither one nor many,
And manage to come up
With nothing at all.

They thus conclude that the I
Is nothing that is real,
And then they stay in meditation
As long as they possibly can
On the flow of the logical
State of mind
They used to make this conclusion.

དེ་ལ་གནས་ལུགས་བསྐྱོམ་པ་ཟེར།
ཤེས་པ་ཀུན་རྗེས་ཡིན་པར་གྲགས།

།ཀུན་རྫོབ་བསྐྱེམ་ལ་གནས་ལུགས་འདོད།

།ཉ་ཉ་ཤེས་རབ་ཡ་མཚན་ལ།

།ང་ཉིད་བསྐྱེམ་པ་ང་ཡི་གྲོགས།

128

And this, they claim,
Is what it is
To do a meditation
On the way things really are.

Now everybody knows
That the mind is something that belongs
To the deceptive side of reality;
So what they're really saying
Is that meditating on the deceptive side
Is meditating on the absolute side.

Ho ho! It's a weird sort of wisdom
When you're meditating on me,
And making me your best friend!

།ལ་ལས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱིས།

།དམུད་པའི་རྟགས་ལས་ང་ཉིད་ནི།

།བདེན་པར་མེད་པར་ངེས་པ་ཡི།

།ངེས་ཤེས་དེ་ཡི་རྒྱན་ལ་ནི།

།མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་ལུགས་འདོད།

129

Others do an analysis
Of the fact that things
Are neither one nor many,
And based on this reasoning

If Einstein's Wrong, Problems Disappear
Part 8 of *The Devil Debates an Angel*

Come to an understanding
That the I is nothing real.

They believe that staying in meditation
On the flow of these kinds of thoughts
Is a meditation upon
The way things really are.

།དེ་ཡང་གོང་དང་ཁྱད་མེད་ཅིང་།
།འཛིན་སྐྱབས་འགལ་བ་ཨ་ཅང་ཆེ།
།ང་རང་བསྐྱོམ་ལས་མ་འདས་མོད།
།ཤེས་རབ་བསྐྱོམ་པར་གཤམ་འགྱུར།

130
But there isn't any difference
Between this and the position
We just described above;
And it really is absurd
To say that it contradicts
The way that I see things.

In fact it's really nothing else
Than a meditation on me;
How on earth could you ever call it
A meditation on wisdom?

།ལ་ལས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱིས།
།དཔྱད་པའི་རྟགས་ལས་ང་ཉིད་ནི།
།བདེན་པར་མེད་པར་ངེས་པའི་ཆོ།
།ཁོ་རང་མེད་པར་དག་པ་དེ།

མ་ཤེས་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལྟོང་ཉིད་དེ།
ཟུར་དུ་བཅའ་ནས་སྐྱེས་པར་བྱེད།

131

Now others do an analysis
Of the fact that things
Are neither one nor many,
And based on this reasoning
Perceive that the I
Is nothing that is real.

They fail to understand
The simple absence of things
Where they themselves are gone,
And for their meditation
They seek some other emptiness
That they can focus on.

ལག་ཅིག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་རྒྱུ་ཆད་ཡིན།
སྟོང་པ་བདེན་འཛིན་སློ་ཡོད་པས།
ང་རང་བསྐྱེད་པར་གྱུར་པ་དང་།
ང་དང་འཛིན་སྐྱེད་སྤངས་འགལ་བ་ཡི།
ལག་ཉིན་པོ་ཡོད་མེད་བྱོད་རང་སོམས།

132

People like this are uniquely
Far from emptiness;
They possess a state of mind
Which holds emptiness itself
To be a thing that's real.
Thus their meditation is
In fact meditating on me.

If Einstein's Wrong, Problems Disappear
Part 8 of *The Devil Debates an Angel*

Now perhaps you can give it some thought
And decide whether or not this practice
Is an antidote which contradicts
The way that I see things!

དེ་ཡི་རྒྱ་མཚན་ཅི་སྟེན།
ཁྱོད་རང་མེད་པ་མ་གོ་བར།
སྟོང་ཉིད་ཟུར་དུ་བཅའ་བས་སོ།
ཁ་པོ་སྲུ་ནི་ཆེ་ཡང་རུང་།
དོན་ལ་ང་མེད་བསྐྱེམ་པ་ཉུང་།

133
The reason why this is the case
Is that they fail to understand,
And are seeking some kind of emptiness
Which exists in some other place
Than the fact that they don't exist.

There may be lots of people around
Talking all kinds of big talk,
But the fact is that they are very few
Who know how to meditate
On the fact that the I's not there.

ལ་ལས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱིས།
དཔྱད་པའི་རྟགས་ལས་ང་ཉིད་ནི།
བདེན་བར་མེད་པར་ངས་པ་ཡི།
ངས་ཤེས་དེ་ཡི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི།

།རྒྱན་ལ་ཅི་ཐུབ་མཉམ་པར་འཇོག།
།དེ་ལ་གནས་ལུགས་བསྐྱོམ་པར་འདོད།

134
And there are others
Who do an analysis
On the fact that things
Are neither one nor many,
And based on this reasoning
Come to an understanding
That the I is nothing real.

Then they meditate
For as long as they possibly can
On the flow of how these thoughts
Consider things to be.
This they claim is to meditate
On the way things really are.

།གཞན་དེ་དག་ལས་ཅུང་ལེགས་ཤིང་།
།ང་ལ་འང་ཅུང་ཟད་གཞོད་མོད་ཀྱང་།
།རྗོགས་པར་གཞོད་པར་ག་ལ་འགྱུར།

135
These folks are a little bit better
Than all those other ones.
They do, I admit, manage to inflict
Some little damage on me,
But how in the world could they ever
Smash me totally?

།དེ་ཡི་རྒྱ་མཚན་ཅི་སྟེ་ན།

།ལུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས།
།ངའོ་སྐྱམ་པའི་སློབ་སྐྱེ་ཞིང་།
།ངའོ་སྐྱམ་པའི་སློབ་དེས་ནི།
།དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་ནི།
།རྣམ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཇིན།

136

And why is that the case?
The state of mind that thinks
“That’s me” comes up in us
Based on nothing more
Than the collection of our parts.
And when it looks at this “me,”
It believes it exists in truth.

།དེ་ལྟར་བདེན་པ་བདེན་འཇིན་ཡིན།
།དེ་ལྟར་ཞེན་པ་བདེན་ཞེན་ཡིན།
།དེ་ལྟར་སྐྱང་བ་བདེན་སྐྱང་ཡིན།
།སྤྱི་མ་ས་བཅུ་བར་དུ་འབྲང་།
།ཤེས་སྐྱིབ་ཟེར་བའི་མིང་ཡང་བཏགས།

137

This kind of real
Is to believe things are real
This kind of grasping
Is to grasp things as real
This way of appearing
Is to appear as though real—

And it follows us all the way on up
To the tenth bodhisattva level.

If Einstein's Wrong, Problems Disappear
Part 8 of *The Devil Debates an Angel*

It goes as well by the name
Of "an obstacle to omniscience."